

ความเสียหายทางจิตใจ (mental distress) เป็นความเสียหายโดยพหุนัยประเภทหนึ่ง อันเป็นผลมาจากการกระทำละเมิดซึ่งได้รับการพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ โดยเฉพาะในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ สำหรับประเทศไทย แม้จะมีบทบัญญัติใน ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 438 ให้ศาลเป็นผู้กำหนดค่าสินไหมทดแทนได้ตามควรแก่พฤติการณ์ และความร้ายแรงของละเมิด แต่เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติในเรื่องค่าสินไหมทดแทนเป็นการเฉพาะ เช่น กรณีละเมิดต่อชีวิต ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 443 หรือกรณีละเมิดแก่ร่างกาย อนามัยและเสรีภาพ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 446 ซึ่งกำหนดให้ผู้เสียหาย เรียกร้องค่าเสียหายอันมิใช่เป็นตัวเงินได้ แต่ศาลไทยก็ยังได้วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานว่า ผู้เสียหาย ไม่อาจเรียกร้องค่าเสียหายในทางจิตใจได้ เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายรองรับ

จากการศึกษาพบว่า ค่าเสียหายทางจิตใจเป็นค่าเสียหายที่เพิ่มขึ้นจากค่าสินไหมทดแทน โดยทั่วไป ในปัจจุบันได้ขยายวงกว้างขึ้น เกิดจากแนวคิดผสมผสานระหว่างค่าเสียหายแบบทดแทน (compensatory damages) กับค่าเสียหายแบบเยี่ยงอย่าง (exemplary damages) หรือค่าเสียหายเชิงลงโทษ (punitive damages) เป็นการเยียวยาความเสียหายทางแพ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อเยียวยาการบาดเจ็บทางจิตใจของผู้ที่ถูกล่วงละเมิดให้ได้รับการทดแทนที่เหมาะสม พอเพียง กฎหมายและแนววินิจฉัยของศาลต่างประเทศ ซึ่งยอมรับให้เรียกร้องค่าเสียหายทางจิตใจ ได้คำนึงถึงพฤติกรรมการกระทำของจำเลย ประกอบกับผลของการกระทำซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านจิตใจ ซึ่งสามารถพิสูจน์ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเกิดความเสียหายทางจิตใจขึ้น

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเสนอแนะควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยละเมิดมาตรา 443 วรรคสอง กล่าวคือ ถ้ามิได้ตายทันที ค่าสินไหมทดแทน ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเสียหายที่ต้องขาดประโยชน์นำมาหาได้ รวมถึงค่าเสียหายทางจิตใจ หากผู้ถูกกระทำ ละเมิดตายเสียก่อนฟ้องคดี ให้บิดามารดา สามีภริยา หรือ บุตรของผู้ตาย ฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย ดังกล่าวได้ รวมทั้งให้สิทธิในประโยชน์ของทรัพย์สิน และควรปรับปรุงมาตรา 443 วรรคสาม

กล่าวคือ ถ้าเหตุที่ตายลงนั้น ทำให้บุคคลที่ต้องขาดไร้อุปการะความสัมพันธ์ตามข้อเท็จจริง ก็ชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนค่าขาดไร้อุปการะ รวมถึงค่าเสียหายทางจิตใจ อีกทั้งควรปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 446 วรรคหนึ่ง โดยขยายความรับผิด ในกรณีละเมิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกียรติคุณ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในสภาพบุคคล และทรัพย์สินบางประเภท ให้เรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันมิใช่ตัวเงิน และควรแก้ไขมาตรา 446 วรรคสอง ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้หญิงที่ต้องเสียหายเพราะผู้ใดกระทำความผิดอาญาเป็นทุณยฆาต ควรแก้ไขจากคำว่า “หญิงที่ต้องเสียหาย” เป็นคำว่า “ผู้ที่ต้องเสียหาย” และควรเพิ่มประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 446 วรรคสาม กล่าวคือ ถ้าผู้ถูกกระทำละเมิดตายเสียก่อนฟ้องคดี ให้บิดามารดา สามีภริยา หรือบุตร ของผู้ตายฟ้องคดีได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย นอกจากนั้น ควรปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 โดยเพิ่มคำว่า “จิตใจ” เป็นว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อผู้อื่นโดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี ร่างกายก็ดี จิตใจก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” เพื่อให้กฎหมายมีความชัดเจน เป็นภาวะวิสัย ทนต่อความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต อีกทั้งผู้เสียหายได้รับการเยียวยาที่เป็นธรรมมากขึ้น

Mental distress, which is deemed as one of de facto damages caused by a commission of tort, has been developed until being acceptable by foreign countries particularly those in a common law system. In Thailand, there are provisions, under the Civil Code, Section 438, entitling the Court to determine the amount of damages according to surrounding circumstances and the severity of a wrongful act. However, when considering special provisions with regard to compensation, such as provision against a wrongful act resulting in injury to life, under the Civil Code, Section 443, and that against a wrongful act resulting in injury to body, health and liberty, under the Civil Code, Section 446, describing that an injured person is entitled to file a claim for non-pecuniary damages, Thai courts appear to give decisions that a injured person is not entitle to claim for a solatium since there is not any governed provisions.

According to the study, it is found that a solatium is damages in addition to general damages and has been widely noted recently. This point of view arises from integrated principal of compensatory damages and exemplary damages or punitive damages which are deemed as a remedy of civil damages with the purpose of relieving a victim's mental suffering and entitling such person to receive proper and adequate compensation. Law and decisions of courts in foreign countries which have accepted a claim for solatium, have taken into consideration the action of the defendant as well as the result of the action consequently resulting in metal effects where it is proved by clear evidence that such action resulted in mental distress.

Therefore, the author has suggested that the Civil Code, Section 443, second paragraph should be added by providing that unless sudden death, compensatory damages shall include medical expenses, loss of earning as well as solatium and if a victim has died before the file of the case, father, mother, husband, wife or children of the deceased are entitled to claim for

such damages as well as the rights over benefits of the property. It is also suggested that Section 443, third paragraph should be amended by providing that if such death results in a person's loss of maintenance according to actual relation, such person is entitled to receive compensatory damages for the loss of maintenance as well as the solatium. In addition, it is suggested to amend Section 446, first paragraph by elaborating that the liability for a wrongful act resulting in injury to reputation, rights in the family, personal rights, rights of personal status and some property shall cover the entitlement to claims for non-pecuniary damages; and Section 446, second paragraph, providing that a woman claiming harm caused by an unlawful offence committed by another person, should also be amended by changing the phrases "a woman claiming harm" to "an injured person". It is also suggested to amend the Civil Code, Section 420 in the third paragraph by adding that if a victim has died before the file of the case, father, mother, husband, wife, or children of the deceased are deemed as an injured person. In addition, it is suggested to add the word "mind" in Section 420 under the Civil Code and provide that whoever, whether by negligence or by willful intent, has brought injury, to other person, either to life, body, mind, health, liberty, property or particular rights, such person is deemed as committed a wrongful act and is forced to pay the compensatory damages for such act so as to make the law clear and updated to serve the changes of the economy and society, both at present and in the future. Moreover, an injured person will consequently receive a fairer remedy.